

Vlaamse Juristenvereniging

Deze bijdrage werd door de Vlaamse Juristenvereniging geselecteerd en valt buiten de redactionele verantwoordelijkheid van het Rechtskundig Weekblad

Voedstervader of strijder – De actualiteit van René Victor

Voor de goede samenwerking tussen het *Rechtskundig Weekblad* en de *Vlaamse Juristenvereniging* zijn er vele redenen, vele goede redenen. Eén van die redenen is een persoon – geen twee mensen die elkaar goed begrepen, maar één enkele *homme-orchestre*, die een heldere visie had op het juridische leven in Vlaanderen.

René Victor – al dan niet voorzien van het epitheton ornans professor, ridder of meester – is lange tijd een begrip geweest in ons land. Vandaag is hij dat amper nog – of minstens was hij het niet meer, tot Jan Verstraete een lijvige biografie wijdde aan de «voedstervader van het Vlaamse rechtsleven».

Deze omschrijving, die terug te vinden was in de titel van Verstraetes proefschrift, is weggevallen in de handelsuitgave. In zekere zin is dat jammer, niet omdat het iets verandert aan de inhoud van het boek, maar wel omdat het de mogelijkheid tot een conceptuele discussie verdonkeremaant. Lag Victor werkelijk aan de basis van een onderscheiden rechtsleven in Vlaanderen of bracht hij tot bloei wat al eerder bestond?

Dat er ook vóór Victor aan recht, en zelfs aan Nederlandstalig recht werd gedaan in Vlaanderen, is een vanzelfsprekendheid. De eerste Nederlandstalige juridische bijdragen in België verschenen halfweg de negentiende eeuw, weliswaar in letterkundige tijdschriften. Eind van

die eeuw, na de goedkeuring van de taalwetgeving, verschenen de eerste Vlaamse juridische tijdschriften, niet toevallig in de sfeer van het bestuursrecht. De Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden, de voorloper van de Juristenvereniging, werd geboren in 1885. Was er dan nog een Victor nodig om tot een rechtsleven in Vlaanderen te komen?

Wie zijn biografie leest, zal geneigd zijn die vraag met een voorzichtig ja te beantwoorden. Cruciaal daarbij is het begrip «rechtsleven», opgevat in een organische, gestructureerde zin van het woord. Ook in de pre-Victoriaanse tijd was er in Vlaanderen rechtsbeoefening, maar met name de oprichting van het *Rechtskundig Weekblad* in 1931 heeft bijgedragen tot een Vlaams rechtsleven in de strikte zin van het woord. Daarmee bedoel ik een «discursieve gemeenschap», waarin sprake kan zijn van gemeenschappelijke thema's en dominante opvattingen. De Vlaamse juristen zouden geen juristen en ook geen Vlamingen zijn geweest, wanneer ze het over alles eens waren, maar de beschikbaarheid van een gezaghebbend tijdschrift zorgde ervoor dat het debat over het recht in Vlaanderen een eigen structuur kreeg. Belangrijk daarbij was dat er sprake kon zijn van een rechtsleven in de ruimste zin, niet beperkt tot deze of gene rechtstak.

Van strijdinstrument ten behoeve van de taalwetgeving in gerechtszaken evolueerde het *Weekblad* onder Victor tot een plaats waar Nederlandstalige rechtsleer besproken, gewogen en aangemoedigd kon wor-

den. Victor creëerde dus een canon van het Vlaamse rechtsleven, niet enkel onder zijn tijdgenoten, maar ook retrospectief, door zijn rechtshistorische bijdragen.

Het was allicht geen toeval dat die inzonderheid betrekking hadden op de domeinen waarop hij zelf actief was, juridisch verenigingsleven en Nederlandstalige rechtsleer. Vandaag klinkt het wat ongebruikelijk om die twee met elkaar verbonden te zien: is wetenschappelijke rechtsbeoefening niet bij uitstek een individuele bezigheid, en staat het verenigingsleven niet per hypothese ver van de ernst van de wetenschap? Voor Victor was hun onderlinge band boven alle twijfel verheven, net omdat hij zich had voorgenomen een juridische gemeenschap vorm te geven en ook te leiden.

Over leven en werk van René Victor valt veel meer te zeggen, en dat heeft Jan Verstraete ook gedaan. Het valt te hopen dat zijn werk niet wordt beschouwd als een historisch curiosum zonder actuele relevantie, maar dat het een aanleiding wordt voor reflectie over zin en onzin van een rechtsgemeenschap in het Vlaanderen van vandaag.

Frank Judo
Voorzitter

Vlaamse Juristenvereniging
www.vjv.be

Jan Verstraete, *René Victor 1897-1984. Strijder voor het Vlaamse rechtsleven*, Antwerpen, Doorbraak boeken, 824 p., 49,95 euro.